

Aprob,

Avocatul Poporului,

Victor Ciorbea

Raport

privind vizita efectuată în Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Arad

Sumar: prezentul Raport întocmit ca urmare a vizitei inopinate în Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Arad este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea vizitei

2. Constatările rezultate din vizita efectuată și din discuțiile purtate cu persoane private de libertate

3. Recomandări

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În temeiul art. 14, art. 29³ lit. a) și art. 29⁷ alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, modificată și completată, la data de 26.11.2015 a fost efectuată o vizită inopinată în Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Arad.

Echipa de vizită a fost alcătuită din 3 membri, respectiv: _____, consilier la Centrul Zonal Craiova - Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție; _____, medic primar medicină de familie (desemnat de Colegiul Medicilor din România); _____ reprezentant al O.N.G. Liga Apărării Drepturilor Omului – Timișoara.

Obiectivele vizitei au fost următoarele: verificarea condițiilor de detenție, tratamentul aplicat persoanelor private de libertate, modul cum sunt respectate drepturile și libertățile acestora.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

La data efectuării vizitei se aflau în custodia Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Arad un număr de **14 persoane** aflate în arest preventiv, numai bărbați. Perioada deținerii în Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Arad a persoanelor private de libertate era în medie de cel mult 30 de zile, cu excepția cazurilor în care se solicitau diverse expertize de specialitate. După comunicarea rechizitoriului, persoana arestată preventiv era transferată în unitatea penitenciară desemnată. Dintre cele 14 persoane private de libertate aflate în custodia centrului la data vizitei, 13 persoane erau arestate pentru o perioadă 30 de zile iar o singură persoană era reținută de 36 de zile, urmând să fie transferată la Penitenciarul Arad în ziua vizitei.

În perioada 01.01. 2015 – 26.11.2015, în Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Arad au fost încarcerate **214** persoane, dintre care: 93 reținuți, 120 arestați preventiv și un condamnat (transferat din Penitenciarul Arad pentru cercetări, în perioada 19 – 21 octombrie 2015).

Din discuțiile cu reprezentanții conducerii Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Arad s-a remarcat preocuparea acesteia pentru îmbunătățirea condițiilor de custodie a persoanelor încarcerate, prin: montarea unor aparate de aer condiționat în fiecare cameră; înlocuirea ușilor de la camerele de deținere și modernizarea instalației de radioficare, toate fiind realizate în baza proiectului mecanismului de finanțare prin fonduri norvegiene, urmând a fi înlocuite și geamurile cu unele de tip termopan în baza aceluiași proiect. În centru au fost zugrăvite camerele de reținere și au fost placate cu gresie și faianță grupurile sanitare.

Activitatea Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Arad era asigurată de un șef de centru și de 20 de agenți de poliție, dintre care 4 aveau responsabilități de șef de schimb. Permanența în centru era asigurată în patru ture cu câte trei agenți pe tură.

În cadrul interviurilor cu persoanele private de libertate, acestea au invocat: tratamentul abuziv al unor polițiști în timpul desfășurării anchetei; distribuirea deficitară a căldurii spre dimineață și calitatea necorespunzătoare a hranei. Sesizările persoanelor intervievate au fost verificate de echipa de vizitare iar constatările au fost cuprinse în prezentul raport și au fost formulate recomandări conducerii centrului.

În cadrul vizitei au fost verificate toate camerele de reținere, camera destinată depozitării lenjeriei, biblioteca, curtea de plimbare, camera șefului de schimb, biroul șefului centrului, biroul echipei de escortă, încăperea pentru primirea și distribuirea hranei, cabinetul medical, camera de grefă care era folosită și pentru vizite cu aparținătorii persoanelor încarcerate și de primire a pachetelor și grupurile sanitare comune.

Condiții de cazare

Centrul de Reținere și Arestare Preventivă se află amplasat la demisolul clădirii principale a Inspectoratului de Poliție Județean Arad. Accesul în centru se face din interiorul clădirii inspectoratului.

Supravegherea persoanelor private de libertate se realiza prin sistem video, cu respectarea dreptului la intimitate în camerele de deținere și în grupurile sanitare, camerele video fiind amplasate pe holul principal al centrului, în biroul șefului de schimb, în camera de vizită și în bibliotecă.

Secția de deținere situată pe un hol dispunea de 13 camere, dotate cu câte 4 paturi dintre care unul era utilizat pentru depozitarea hainelor și alimentelor. Echipa a vizitat toate camerele de deținere care erau ocupate la data vizitei, precum și camerele neocupate, dar amenajate pentru custodiere.

Camerele de deținere erau curate și igienizate, aveau uși de acces noi și paviment din ciment mozaicat.

La vizitarea camerelor, echipa a constatat următoarele:

Referitor la numărul persoanelor private de libertate cazate în camere, în toate camerele vizitate, persoanele custodiate erau cazate în paturi nesuprapuse.

În secția de deținere situată pe un hol, arestații preventiv erau repartizați în camere astfel: camera 13 (trei paturi instalate) - neocupată; camera 12 (patru paturi) – trei persoane arestate preventiv; camera 11 (patru paturi instalate) – trei persoane arestate preventiv; camera 10 (patru paturi) – o persoană arestată preventiv; camera 9 (trei paturi instalate) - o persoană arestată preventiv; camera 8 (trei paturi instalate) - neocupată; camera 7 (patru paturi instalate) – trei persoane arestate preventiv, camera 6 (patru paturi instalate) – trei persoane arestate preventiv; camera 5 (patru paturi instalate) – neocupată; camera 4 (patru paturi instalate) – neocupată; camera 3 (trei paturi instalate) era folosită pentru depozitarea lenjeriei și ca frizerie; camera 2 (trei paturi instalate) era folosită pentru depozitarea cutiilor de la instalațiile de aer condiționat și camera 1 (patru paturi instalate) era folosită pentru depozitarea saltelelor.

Suprafața camerelor raportată la numărul de paturi instalate, asigura în camerele ocupate vizitate cei 4 mp/persoană, prevăzuți de Ordinul Ministrului Justiției nr. 433/C/2010 privind Normele minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate și de standardele internaționale.

În centrul de rețineră și arestare preventivă, era instalat un sistem de avertizare, care putea fi acționat de persoanele custodiate în caz de nevoie.

Referitor la iluminarea, aerisirea și încălzirea camerelor: fiind plasate la demisolul clădirii și având ferestre mici, **camerele de deținere erau slab iluminate natural, iar iluminatul artificial era folosit și pe timpul zilei.** Iluminatul artificial era asigurat cu instalație modernizată (lămpi cu led), iar cel de veghe cu becuri de 24V. Întrerupătoarele erau montate în afara camerei și puteau fi acționate doar de agenții de supraveghere. Iluminatul artificial era furnizat neîntrerupt, iar iluminatul de veghe între orele 22⁰⁰-6⁰⁰. În toate spațiile de deținere din centru au fost montate recent instalații de aer condiționat care nu erau funcționale la data vizitei, conducerea centrului afirmând că urmau să fie puse în funcțiune în scurt timp.

Aerisirea camerelor nu se putea face din interiorul acestora, doar agentul de supraveghere putea să deschidă geamurile din exteriorul clădirii. În camerele în care erau custodiați fumători, pentru aerisirea acestora era solicitat sprijinul supraveghetorului.

Încălzirea era asigurată prin sistemul public de distribuire a căldurii, fiind instalate calorifere subdimensionate (4 -7 elemente) în raport cu suprafața camerelor.

Referitor la mobilierul din camere: camerele vizitate nu erau dotate cu niciun fel de mobilier pentru servirea mesei în camere sau pentru depozitarea bunurilor. Nicio cameră de rețineră nu era dotată cu televizor.

Referitor la grupurile sanitare și accesul la duș: nicio cameră nu era dotată cu grupuri sanitare proprii, existau două grupuri sanitare comune situate la capetele holului centrului, primul dotat cu: șase dușuri, un vas wc, o toaletă turcească și două chiuvete de inox

înguste, tip jgheab, cu câte trei robinete, iar al doilea avea un singur wc turcesc, trei dușuri și o chiuvetă de inox de același tip, cu trei robinete.

Dușurile erau funcționale și puteau fi utilizate prin acționarea de către agenții supraveghetori a unor robinete montate în exteriorul grupului sanitar, pe holul centrului, deținuții neavând posibilitatea de reglare a temperaturii apei. Grupurile sanitare aveau pavimentul placat cu gresie și pereții cu faianță, aveau sistem de aerisire, instalațiile sanitare erau noi, dar **iluminatul natural și cel artificial erau necorespunzătoare (iluminatul de veghe asigura iluminatul artificial).** Grupurile sanitare nu aveau compartimentate dușurile și toaletele, neasigurând intimitatea persoanelor reținute. Apa rece era furnizată permanent din sistemul public centralizat, iar apa caldă era furnizată de două ori pe săptămână, marți și sâmbătă, între orele 8⁰⁰ - 13⁰⁰.

Persoanele custodiate în camerele de detenție erau nevoite să apeleze supraveghetorul prin butonul de panică, pentru a-și satisface nevoile fiziologice atât ziua cât și pe timpul nopții.

La data vizitei grupurile sanitare erau curate, funcționale și bine întreținute.

Referitor la igiena și calitatea cazarmamentului: în general persoanele aflate în stare privativă de libertate au declarat că primeau lenjeria de la familie. Saltelele și lenjeria verificate erau în stare corespunzătoare. **Nu au fost sesizări în legătura cu prezența insectelor și nu a fost constatată prezența acestora la verificarea camerelor de deținere și a cazarmamentului.**

Produsele igienico-sanitare erau distribuite lunar pe bază de semnătură, la intrarea în arest, sau la solicitarea persoanelor arestate.

Deratizarea și dezinsecția tuturor spațiilor arestului s-a efectuat periodic conform normelor legale aplicabile în domeniu, de către un operator economic specializat. Ultima operațiune a fost efectuată în perioada 25 – 30 august 2015.

Echipa de vizitare a constatat că **hainele și alimentele erau depozitate în genți sub paturi sau pe un pat neocupat și nedotat cu cazarmament.**

Referitor la curțile de plimbare, centrul dispunea de o singură curte de plimbare betonată, neacoperită, cu suprafața totală de 26 mp. Accesul la curtea de plimbare era permis zilnic pe camere, o oră pe zi. **Curtea de plimbare nu era amenajată corespunzător pentru condiții meteo nefavorabile și nu era dotată cu băncuțe.**

Referitor la celelalte spații vizitate, camera de vizite și camera de grefă erau amenajate în același spațiu. **Camera era mobilată doar cu o masă și două bănci, insuficiente pentru desfășurarea în bune condiții a întâlnirilor.** Camera era supravegheată vizual, în vederea asigurării protecției și confidențialității întâlnirilor.

Camera echipei de escortă, amprentare și completarea dosarelor era un spațiu mic, dotat cu aparatura specială.

Camera de anchetă era amenajată corespunzător, avea instalat un sistem complet de supraveghere audio- video, imaginile erau stocate în server. Camera era dotată cu geam one-way.

Biblioteca avea în dotare rafturi cu multe cărți primite ca donație și un televizor la care persoanele private de libertate aveau acces câte o oră pe zi.

Condițiile de asigurare a hranei și servirea mesei

Centrul nu dispunea de o sală de mese, persoanele încarcerate servind masa în camerele de deținere. Hrana era preparată în cadrul blocului alimentar din Penitenciarul Arad, transportată zilnic de personalul centrului cu o autospecială amenajată în acest scop. Centrul dispunea de o cameră pentru primirea și distribuirea hranei și pentru depozitarea veselei utilizate, dotată cu două frigidere, un aragaz mare cu hotă pentru încălzirea hranei, o chiuvetă mare de inox pentru spălarea și dezinfectarea veselei, un dulap pentru depozitarea veselei și un cântar utilizat pentru cântărirea alimentelor primite de arestați cu ocazia vizitelor. Două persoane private de libertate asigurau primirea și distribuirea hranei.

Persoanele încarcerate își puteau completa hrana din surse proprii, cu ocazia vizitelor aparținătorilor.

La data controlului nu existau recomandări medicale pentru regim alimentar.

Din discuțiile cu persoane private de libertate a rezultat că **majoritatea preferau să consume produsele alimentare primite prin sectorul vizită, apreciind calitatea hranei ca fiind necorespunzătoare.** Din examinarea mostrelor de mâncare prelevate pentru probele organoleptice s-a constatat că ciorba de fasole era corespunzătoare, însă **mâncarea de varză nu avea consistență.**

Asigurarea asistenței medicale

Asistența medicală a arestaților preventiv era acordată de personalul Centrului Medical Județean Arad, nefiind prevăzută nicio funcție de medic sau asistent medical pentru Centrul de Rețineri și Arestare Preventivă Arad. Pentru acordarea asistenței medicale din centru erau desemnate două persoane, – un medic cu specialitatea de medicină de familie și un asistent medical principal în specialitatea medicină de familie. Din discuțiile purtate cu personalul medical a rezultat că **asigurarea asistenței medicale pentru centru era deosebit de solicitantă, având în vedere că medicul și asistentul medical desfășurau activități de medicină de familie pentru un număr de 890 de asigurați, precum și alte activități speciale pentru Centrul Medical Județean Arad.**

Asistența medicală se desfășura prin vizite medicale efectuate în timpul programului de lucru al medicului și asistentului medical.

În incinta Centrul de Rețineri și Arestare Preventivă Arad exista un cabinet care funcționa ca spațiu pentru triajul medical al persoanelor private de libertate și introduse în centru. Acesta era dotat cu pat de consultație, dulap pentru păstrarea medicamentelor, tensiometru, stetoscop, glucometru și trusă de urgență.

Din discuțiile cu personalul medical și cu șeful centrului, echipa de vizitare a constatat că la consultul de triaj, la introducerea în arest, nu existau teste rapide pentru depistarea bolilor infecto-contagioase, admiterea în centru efectuându-se doar pe baza declarației pe propria răspundere a persoanei private de libertate, că nu suferea de boli infecto-contagioase. La nivelul centrului **nu exista o cameră de detenție cu rol de izolator medical**, astfel încât persoanele introduse în arest, să fie izolate până la excluderea existenței unor boli infecto-contagioase.

Consultațiile medicale complexe în care erau incluse explorările funcționale (EKG - ecografie) și analizele medicale efectuate în regim de urgență, erau realizate în cabinetele medicale din cadrul Centrului Medical Județean Arad. Pentru urgențele medico-chirurgicale ale persoanelor private de libertate din centru se apela Serviciul 112. În afara orelor de program, în zilele libere, asistența medicală în Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Arad, era asigurată de același personal medical, fiind solicitat de supraveghetori în caz de nevoie. În **Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Arad nu exista personal medical permanent.**

Administrarea tratamentelor se făcea pe baza schemelor de tratament aduse la cunoștința pacienților. Medicamentele erau depozitate în cabinetul medical din incinta centrului, în plicuri inscripționate cu numele persoanei reținute, numărul camerei, doza și modul de administrare. În lipsa cadrelor medicale, **tratamentele erau administrate sub supravegherea personalului de serviciu din centru.**

Procurarea medicamentelor gratuite pentru persoanele private de libertate se efectua de către personalul medico-sanitar, pe baza rețetelor întocmite de către medic, de la farmaciile cu care Centrul Medical Județean Arad avea contract.

Echipa de vizitare a constatat că erau întocmite documente specifice: registrul de consultații și fișe de triaj medical.

Pe parcursul anului 2015, la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Arad au fost acordate un număr de 507 consultații medicale persoanelor private de libertate și 721 de tratamente, nefiind înregistrat niciun caz de boală infecto-contagioasă.

La data vizitei se afla în custodie o persoană privată de libertate cu diagnosticul Tulburare afectivă bipolar episod actual maniacal cu simptome psihotice, care urma să fie internată în Spitalul de Psihiatrie Săpoca.

În perioada 01.01-26.11.2015, în Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Arad, nu s-a înregistrat niciun deces.

Refuzuri de hrană și alte solicitări

Din actele studiate și discuțiile purtate cu conducerea Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Arad a rezultat că în perioada ianuarie – noiembrie 2015, nu au fost înregistrate refuzuri de hrană.

În perioada ianuarie – noiembrie 2015, nu au fost înregistrate cereri ale persoanelor private de libertate către judecătorul de supraveghere a privării de libertate.

Referitor la posibile cazuri de agresiuni fizice, în intervalul ianuarie - noiembrie 2015, nu au fost consemnate cazuri de automutilări, agresiuni asupra personalului sau între persoanele private de libertate.

Referitor la asigurarea convorbirilor telefonice: în centru erau instalate două aparate telefonice care **nu erau dotate cu paravane pentru asigurarea confidențialității convorbirilor**. Arestații aveau dreptul de a efectua convorbiri telefonice pe cheltuiala lor, cu cartelă, la telefoanele publice instalate în incinta locului de deținere. Programul de acordare a dreptului la convorbiri telefonice era: luni, marți, miercuri, joi, vineri – între orele 8⁰⁰- 14⁰⁰ cu avocații și luni – între orele 8⁰⁰- 14⁰⁰ cu familia, durata convorbirii fiind de maxim 10 minute.

Conform referatului întocmit de medicul desemnat de Colegiul Medicilor din România, persoanelor private de libertate din Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Arad, li se acorda **asistență medicală de către un medic și un asistent medical din cadrul Centrului Medical Județean Arad**, această activitate fiind una **suplimentară celei de medicină de familie acordată cadrelor M.A.I., rezerviștilor M.A.I. și membrilor familiilor acestora (890 de asigurați)**. Medicul din echipa de vizitare a reținut că „**nu exista o cameră de detenție cu rol de izolator, astfel încât persoanele introduse în arest să fie izolate până la excluderea unor boli infecto-contagioase, evitând astfel izbucnirea unor focare de infecție ce puteau afecta colegii de celulă, personalul C.R.A.P., cât și personalul medical**”.

Reprezentantul O.N.G. - Liga Apărării Drepturilor Omului – Timișoara a formulat următoarele propuneri: efectuarea unui control medical amănunțit la primirea în centru; montarea perdelelor de separație la dușuri pentru asigurarea intimității; îmbunătățirea iluminatului în grupurile sanitare; asigurarea manevrării robineților la dușuri din interior de către arestații care folosesc dușurile; separarea cele două WC-uri din grupul sanitar principal; rezolvarea problemei aerisirii camerelor din interiorul acestora și măsuri pentru asigurarea integrității fizice și psihice a reținuților pe timpul anchetelor.

Față de cele expuse, în temeiul art. 29¹¹ alin. (1) și art. 29¹⁵ din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

Conducerii Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Arad să întreprindă

măsurile legale care se impun pentru:

- asigurarea posibilității de aerisire a spațiilor de reținere prin deschiderea ferestrelor din interior, dând posibilitatea persoanelor custodiate să efectueze aerisirea ori de câte ori au nevoie;
- analizarea posibilității de dotare a camerelor cu aparate TV;
- permiterea accesului la biblioteca centrului la cerere, sau stabilirea unui program de acces mai mare de o oră pe zi, pentru solicitanți;
- punerea în funcțiune a aparatelor de aer condiționat montate;
- dotarea camerelor cu mobilier pentru păstrarea bunurilor personale și servirea mesei;

- suplimentarea cu calorifere a camerelor de reținere care aveau calorifere cu 3 – 4 elemente;
- analiza posibilității de montare a unor robinete în interiorul grupului sanitar, care să permită acționarea și reglarea apei calde/ reci, de către persoanele private de libertate, la folosirea dușurilor;
- asigurarea iluminatului artificial corespunzător în grupurile sanitare;
- compartimentarea celor două camere de baie comune, astfel încât să fie asigurată intimitatea persoanelor cazate, la folosirea dușurilor și toaletelor;
- identificarea soluțiilor în vederea amenajării de grupuri sanitare în camere, astfel încât persoanele private de libertate să nu apeleze la personalul de supraveghere, pentru satisfacerea necesităților fiziologice;
- efectuarea demersurilor la unitatea penitenciară care distribuie hrana centrului, în vederea îmbunătățirii calității acesteia;
- examinarea oportunității amenajării unei săli de mese la nivelul centrului;
- amenajarea curții de plimbare pentru a putea fi folosită și în condiții meteo nefavorabile și dotarea acesteia cu băncuțe;
- dotarea cabinelor telefonice cu paravane care să asigure confidențialitatea convorbirilor;
- dotarea cu mobilier adecvat a spațiului utilizat pentru camera de grefă și camera de vizită;
- identificarea posibilității de a asigura permanența asistenței medicale în cadrul Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Arad;

- analizarea posibilității de efectuare a depistării rapide a bolilor infecto-contagioase înainte de admiterea în centru;
- amenajarea unui izolator medical în cadrul Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Arad.

10 decembrie 2015